

TANULMÁNYOK

BELÜGYMINISZTERIUM

Berényi István rendőr őrnagy

A KLERIKÁLIS REAKCIÓ ELLENSÉGES TEVÉKENYSÉGE
NÉPI DEMOKRATIKUS RENDÜNK ELLEN.
AZ OPERATÍV MUNKA SAJÁTOS SÁGAI ÉS FELADATAINK
EZEN A TERÜLETEN.

MÓDSZEREK A KLERIKÁLIS REAKCIÓ TEVÉKENYSÉGÉNEK MEGAKADÁLYOZÁSÁRA.

A klerikális reakció területén végzett ügynöki operatív munka eredményessége sok türelmet és odaadást igényel. A klerikális reakció elleni harcunkban fő feladatként korábban arra törekedtünk, hogy munkánkat a különböző illegális szervezetek felderítésére és dokumentálására összpontosítottuk, végső soron a feldolgozás alatt álló személyek letartóztatása érdekében. Ma nem elégedhetünk meg a klerikális reakció elleni harcunk során csupán letartóztatásokkal. Minden rendelkezésünkre álló eszközt fel kell használni annak érdekében, hogy a klérus tevékenységét a letartóztatásokon túlmenően, más, kombináltabb intézkedésekkel is megakadályozzuk. A klerikális reakció elleni kombináltabb munka azért is fontos, mert – a normális belpolitikai és nemzetközi helyzet idején a letartóztatások nem minden esetben lehetségesek és hasznosak. Ezért szükséges, hogy a feldolgozott ügyek realizálását sokoldalúan szervezzük. A leggyakrabban használt és a gyakorlatban bevált módszerek a következők:

1./ Őrizetbevételek:

Őrizetbevételeket eszközölünk akkor, ha feldolgozás alatt álló ellenséges személy vagy csoport rendszerellenes tevékenysége minden kétséget kizáróan dokumentálva van, és ha a párt és kormány politikája ezt lehetővé teszi.

2./ Bomlasztás.

A munkásmozgalom ellenségei, a különböző nyugati imperialista kémszervezetek már hosszú idő óta nagy előszeretettel alkalmazzák a munkásmozgalom, illetve a népi demokratikus rendünk belső életének gyengítése céljából a párt, illetve a haladó szervezetek belső bomlasztását és dezorganizálását. Erőszakszerveink e hatásos fegyvert eddig csak kismértékben alkalmazták az ellenünk tevékenykedő csoportok bomlasztására.

Bomlasztás alatt — anélkül, hogy annak precíz megfogalmazására vállalkoznánk — olyan operatív folyamatot értünk, amelynek során a szokásos operatív eszközök és más lehetőségek felhasználásával, felderítjük, felkutatjuk a kategórián belüli ellentéteket /elvi, személyi, anyagi pozíciókat, stb./ vagy ilyeneket mesterséges úton teremtünk annak érdekében, hogy a kategória erejét lekössük és gyengítsük belső harccal és viszályal, hogy az ellentétes csoportok felszínre kerüljenek és lelepleződjenek, a reakciós elemek pozíciójukból kiszoruljanak, a haladó erők előtérbe kerüljenek és végül — mivel az előadásokban az egyházzal foglalkozunk — a hívek kiábránduljanak.

Az eddigi tapasztalat azt mutatja, hogy a bomlasztás módszere a klérus elleni harcunkban feltétlenül eredményes és szükséges. Az egyház belső bomlasztásával, ellentétek szításával lekötjük a papság erejét, ami sokszor többet ér, mint egy-két pap letartóztatása. Természetesen az egyházon belüli bomlasztás csak tervszerű, az egész országban összehangolt munkával tudjuk sikerre vinni. Az ilyen irányú munkánál figyelembe kell venni az összes operatív lehetőségeket.

A bomlasztó munkába be kell vonni azokat az ügynököket is, akiknek lehetőségei az ilyen irányú munkára megvannak. Arra kell ügyelni, hogy ne a feldolgozás alatt álló ügyekben dolgozó ügynökséget használjuk bomlasztásra.

Egy-egy területen végzendő bomlasztási munkálatainkat ügyként kell kezelni, és az ilyen irányú munkát is operatív terv alapján kell végezni.

A bomlasztó munkánál minden esetben gondosan kell ügyelni az ilyen irányú munkába bevont ügynökök kioktatására, vezetésére és nevelésére, mert ma még nem sok azoknak az ügynököknek a száma akik lelkiismeret furdalás nélkül, tudatosan képesek saját kategóriájukon belül bomlasztó munkára, illetve társaik lejáratására.

A feladatok kiadásánál nem szabad használni az egyház „bomlasztása” kifejezést. Az erkölcsi, gazdasági kompromittáló adatok gyűjtésénél és az egyes papok, püspökök, szerzetesek és világi papok közötti ellentétek adatainak összegyűjtésénél nem szabad, hogy érződjön, hogy ez lényegileg az egyház bomlasztását fogja elősegíteni. Ezzel ma még nem minden ügynökünk értene egyet, s a bomlasztás szó használatával könnyen dekonspirálódna tervünk, ami az egyház számára helyzeti előnyt jelentene.

Az anyagok összegyűjtése az operatív tisztek, illetve rajtuk keresztül az ügynökök feladata. Tervünk végső realizálása pedig kimondottan az operatív tisztek, illetve rajtuk keresztül az ügynökök feladata. Meg kell jegyezni, hogy az ilyen irányú munkák minden esetben csak a központi szervek előzetes engedélyével lehet elkezdni.

3./ Egyházfegyelmi eljárás.

Több esetben előfordult, hogy egyházi személyek olyan tevékenységet folytatnak, pl. hitoktatással kapcsolatos agitáció, szószékről való prédikálás burkolt ellenséges tartalommal, amit szerveink rendkívül nehezen tudnak dokumentálni, és ha dokumentálták is, a büntetőjogi felelősségre vonás lehetetlen, vagy az adott időben a tömegek hangulata szempontjából káros lenne. Az eddigiek során ilyen esetekben már többször alkalmaztuk sikerrel azt a módszert, hogy az illető pap anyagát összegyűjtöttük és az Egyházi Hivatalon keresztül az illetékes felső egyházi vezetés rendelkezésére bocsátottuk.

Az Egyházügyi Hivatal bevonásával közvetett úton felkértük az illetékes püspököt, hogy figyelmeztesse x.y.-t, vagy z-t, hagyja abba káros tevékenységét, mert különben rendőri intézkedést foganatosítunk. Ezen túlmenően az Egyházügyi Hivatal segítségével, különösen az 1961-es realizálással kapcsolatban alkalmaztuk azt a módszert, hogy a szervezkedésben résztvevő, de bírói felelősségre vonás alá nem vont papi személyeket az illetékes püspökön keresztül egyházfegyelmi büntetésben részesítettük.

Egyházfegyelmi büntetés lehet papi palásttól való megfosztás, kongruamegvonás, áthelyezés és papi rangjától való megfosztás. Az ilyen irányú intézkedéseink igen hatásosnak bizonyultak, mert magát a püspököt is bele tudtuk vonni az ellenséges tevékenységet végző papok megbüntetésébe, s emiatt további ellentétek keletkeztek az egyházban a püspökök és papok, szerzetesrendek és püspökök, de különösen a még ma is szélsőjobboldali politikát valló és a Vatikánt minden vonatkozásban kiszolgáló ellenséges papok és püspökök között. E munkának eredményességét és jelentőségét bizonyítja, hogy a Vatikánban e módszert „ördögi” módszernek nevezték. Éppen ezért az ilyen irányú intézkedéseinket a jövőben mindinkább alkalmazni kell az egyházon belüli bomlasztás és nézeteltérés szítására, végső soron az egyház gyengítése céljából.

4./ BM. szervek által történő figyelmeztetés.

Az elmúlt években történt realizálások során részünkről történt figyelmeztetések szintén hasznosnak bizonyultak. E módszernél arra kell ügyelni, hogy a figyelmeztetett személy előtt ne dekonspiráljuk hírforrásainkat. Az általunk történt figyelmeztetéseket feltudjuk használni egyrészt az ellenséges tevékenységet végző személyek megfélemlítésére, ezen túlmenően sok esetben ki tudjuk használni egyrészt az ellenséges tevékenységet végző személyek megfélemlítésére, ezen túlmenően sok esetben ki tudjuk használni értesüléseink bővítésére, esetleg ügynöki szervezésére.

Itt kell megemlíteni, hogy a figyelmeztetéseket nemcsak a belügyi szervek tudják alkalmazni. Azoknál a személyeknél, akik polgári személyek, de a klerikális szervezkedés során felmerültek, munkahelyeiken, vezetőik, illetve főnökeiket is bevonhatjuk az adott személyek felelősségre vonására, illetve figyelmeztetésére. E módszer különösen nagy jelentőséggel bírt az 1961-es realizálás után, amikor a különböző ellenséges tevékenységet végző személyek között jelentős számú nem papi személy, illetve fiatal vett részt, s ezeket a személyeket, főleg fiatalokat az egyetemeken és más

munkahelyeken vezetőik figyelmeztették, esetenként kizárták az egyetemekről.

5./ Az egyházi személyek lejáratása.

Tapasztalataink szerint e módszer is sikeres lehet, ha tervszerűen alkalmazzuk. A BM. szervezetnek számtalan olyan adat van birtokában, amelyek egyes egyházi személyek erkölcsi, gazdasági kompromittálására utalnak. Szerveink ezeket az anyagokat korábban legtöbb esetben egy-egy személy beszervezésekor kívánták felhasználni s abban az esetben pedig, ha a beszervezés nem sikerült, az ilyen irányú adatokat megsemmisítették, vagy legjobb esetben átadták a nyilvántartásnak. Az utóbbi időben az ilyen jellegű anyagokat is felhasználunk egyes egyházi személyek lejáratására.

Ezzel célunk:

- minél nagyobb számban leválasztani a tömegeket az egyházzól, főleg a fiatalokat,
- a katolikus egyház erkölcsi hitelének rombolása a tömegek felé és az egyházon belül,
- az erkölcsi pressziós alapon szervezett egyházi személyek sorozatos árulásának megfékezése és talaj biztosítása az ilyen alapon történő beszervezéseknek,
- a birtokunkban lévő dokumentumokkal kényszeríteni a püspököket arra, hogy az erkölcstelen egyházi személyeket ők távolítsák el az egyháztól.

Egyházi személyek ilyen formában történő lejáratása is pozitívnak bizonyult; céljainkat minden esetben elértük, sikerült lelepleznünk számtalan pap erkölcstelen tevékenységét és jelentős számú tömegeket, illetve fiatalokat leválasztani az egyháztól.

A homoszexuális, illetve gazdasági ügyekben végzett büntetőeljárás minden esetben a BM. Gyermekvédelmi, illetve a Bűnügyi osztály leple alatt kell végezni.

6./ Rendőri felügyelet.

Kivételes esetekben e módszer alkalmazása is lehet, meg kell azonban jegyezni, hogy e módszert csak ott és akkor alkalmazzuk, ahol biztosítottak látjuk a tömegek pozitív állásfoglalását intézkedéseinkkel kapcsolatban. Az utóbbi időben ilyen irányú intézkedésre mind ritkábban kerül sor.

7./ Állami szervek igénybevétele papok áthelyezésével kapcsolatban.

A klerikális reakció tevékenységének gátlására egyes esetekben alkalmazhatjuk különböző papoknak részünkre kevésbé veszélyes helyre történő áthelyezését. Ez az Egyházügyi Hivatalon keresztül történik. E módszer alkalmazásánál tudnunk kell, hogy ezzel teljes mértékben nem tudjuk megakadályozni az adott papi személy ellenséges tevékenységét. Továbbra is szükség van arra, hogy az áthelyezett papot ellenőrzés alatt tartsuk.

